

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár kollégái világot látnak: Oslo

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár 2024-ben elnyert Erasmus+ pályázatának keretében 18 kollégánk utazott tanulmányútra három helyszínre: Oslóba, Sepsiszentgyörgyre és Párizsba. Az egyes helyszíneken több intézményt is meglátogattak, megismertek. A projekt fő célja az volt, hogy egy úgynevezett "jobshadowing"-ban vegyenek részt. Ennek lényege, hogy a résztvevők árnyékként követik a fogadó intézmény hasonló munkakörben dolgozó munkatársait, és bekapcsolódnak azok mindennapi tevékenységeibe. Ennek köszönhetően nemcsak elméleti ismereteket szereztek, hanem a gyakorlatban is megtapasztalhatták, milyen eltérések vannak a hazai és a külföldi intézmények munkája között. A projekt fő fókuszsa a felnőtt tanulás, ezért az előkészítés során igyekeztünk olyan helyszíneket választani, amelyek ehhez a területhez is kapcsolódnak, és ahol új módszereket, jó gyakorlatokat ismerhetünk meg. Ezen cikkel induló sorozatunkban az egyes tanulmányutak során szerzett tapasztalatokat kívánjuk megosztani a szakma képviselőivel.

A kéthetes oslói tanulmányúton a feldolgozó és az olvasószolgálati osztály három-három munkatársa vett részt, akik megismerkedtek a városi közkönyvtári hálózat több intézményével és az ott folyó munkával. Itt minden tagintézmény az adott kerület lakosságának összetételéhez igazodva alakítja ki saját arculatát, ezért mindegyik könyvtár más és más.

A meglátogatott intézmények közül mindenképpen ki kell emelnünk a norvég főváros 2020-ban átadott új központi könyvtárát, a Deichman Bjørvikát, a közösségi térként és könyvtárként egyaránt működő hatemeletes épületet. Már a könyvtár kialakításakor fontos szempont volt, hogy minden adott legyen az önálló kölcsönzéshez: az állomány jelentős része szabadpolcos rendszerben elérhető, az olvasók önkiszolgáló kölcsönzőautomatákat használhatnak, a visszahozott dokumentumokat pedig egy központi, automatizált szortírozórendszer továbbítja a megfelelő emeletre, megkönnyítve ezzel a raktárosok munkáját. Mindezek ellenére a személyes jelen-

lét fontossága nem veszett el: a tájékoztató könyvtárosokkal folytatott beszélgetésekből kiderült, hogy bár a használók technológiai eszközök segítségével önállóan is igénybe vehetik a szolgáltatásokat, sokan továbbra is igénylik a könyvtárosok szak tudását és segítségét.

A központi könyvtárban, valamint több fiókkönyvtárban is bevezették a személyzet nélküli órákat, amikor a látogatók önállóan használhatják a tereket, de nem vehetik igénybe a tájékoztató könyvtárosok segítségét. A beiratkozási ponton ilyenkor is rendelkezésre áll – a központi könyvtárban kettő, máshol egy – munkatárs. A szolgáltatások teljes automatizálását nem támogatják, mert az sértene az esélyegyenlőséget: nem mindenki rendelkezik okoseszközzel vagy digitális készülékkel.

A központi könyvtárban eltöltött néhány nap után a kerületi fiókkönyvtárakba is ellátogattunk: A Deichman Mortensrud fiókkönyvtár rendhagyó módon egy be-

„Tanulmányutunk nemcsak új ötleteket és inspirációt adott, hanem megerősített abban a hitünkben is, hogy a könyvtár a jövőben is kulcsszerepet játszhat a társadalmi kohézió erősítésében”

vásárlóközpont emeletén kapott helyet. Szolgáltatásaikat a környék sajátos társadalmi összetételéhez igazítva alakították ki, elsődleges céljuk a nyitott és befogadó környezet kialakítása, emellett kiemelt figyelmet fordítanak arra, hogy a dinamikusan fejlődő városrészben nagy számban élő különböző etnikai csoportok beilleszkedését nyelvi képzésekkel, gyerekprogramokkal segítsék.

Összességében ez a könyvtár olyan, mint egy közösségi nappali: a tanulás, a játék, a pihenés és a társasági élet egyszerre van jelen benne. Az olvasókat minden reggel frissen főzött ingyenes kávéval és napilapokkal várják – ez komoly vonzerő, nagyon sokan érkeznek reggelente kimondottan emiatt a könyvtárba.

Holmlia városrész két könyvtárában is járunk, ahol szintén a multikulturális lakosság igényeire fókuszálnak. Az állományt és a rendezvényeket is ennek megfelelően alakították ki, hasonlóan a Mortensrudi könyvtárhoz külön foglalkoznak a nyelvi nehézségekkel küzdők beilleszkedésével, és a kulturális sokszínűség megismertetésével. A Toyeni könyvtár Oslo egyik legváltozatosabb városrészében található. A könyvtár tanfolyamokat szervez, illetve a Language Café elnevezésű, könyvtárosok és önkéntesek által vezetett ingyenes programjával ösztönzi a különböző kultúrájú és nyelvű látogatók beilleszkedését és nyelvtanulását, melynek erős közösségépítő ereje is van.

A Holmliai és a Toyeni Biblóban is bemutatták azt a különleges közösségi teret és könyvtárat, ahova kizárólag 10–15 éves gyermekek léphetnek be. Csoportunkat is

nyitvatartási időn kívül fogadták a helyi munkatársak, akik fontos pedagógiai munkát is végeznek, biztonságos környezetet teremtve az otthon és az iskola mellett. A gyerekek itt találkozhatnak barátaikkal, különböző foglalkozásokon vehetnek részt: játszhatnak, főzhetnek, és a házi feladat elkészítéséhez is segítséget kapnak.

Az Østensjø kerületben található a Deicham Oppsal könyvtár. Ebben a régióban jellemzően idősebb korosztály él, ezért a könyvtár kialakításakor a számukra megfelelő könyvtári tereket hoztak létre, különös tekintettel a demenciában szenvedők speciális igényeire: a bútorok elhelyezését, színeit, feliratait, piktogramjait szakemberek bevonásával tervezték meg.

Általános benyomásunk az oslói könyvtári rendszerről, hogy szociális, kulturális és oktatási téren is jelentős szerepet játszik a város életében. A könyvtárak szemlélete a nyitott és szabad társadalmi berendezkedést tükrözi: emberközpontú, támogató, a beilleszkedést segítő, a közösségépítést és az egyenlő hozzáférést előtérbe helyező intézményeket ismerhettünk meg.

A norvég könyvtári rendszert minden norvég állampolgár ingyenesen veheti igénybe – a beiratkozás és a szolgáltatások egyaránt térítésmentesek. A használók igényeit figyelembe véve alakítják ki a könyvtári tereket: az elmélyült tanulásra alkalmas csendes szobáktól a nyitott közösségi terekig sokféle lehetőség áll rendelkezésre. A könyvtár célja nem csupán az információk átadása, hanem a látogatók közösségbe való bevonása, a norvég társadalom alapértékeinek közvetítése, és a demokratikus szemlélet erősítése.

Számos könyvtári eseményen vettünk részt, ahol személyesen is megtapasztalhattuk és magunkévá tehattük ezeket az értékeket. A norvég társadalmat jellemző attitűd, szemlélet és mentalitás, amelybe kéthetes tanulmányutunk során betekintést nyertünk, biztosan hatással lesz a jövőbeni munkánkra.

A demokrácia és a szabadság a mindennapi rutinfeladatokban is megjelenik – akár a munkaszervezés, akár a támogató szervezetek bevonása, akár a gyerekek könyvtárhasználatra nevelése terén –, ami számunkra rendkívül inspiráló tapasztalatot jelentett. Az a tudatos rendszer, amelyben minden gyermeket szervesen vezetnek be nyolcéves kortól kezdve a könyvtárhasználatba, majd speciális szolgáltatásokkal kísérik tovább 10–15 éves korukig, hozzájárul ahhoz, hogy később felnőttként is örömmel használják a könyvtárat – és mindez a hazai gyakorlatba is átültethető.

Hatfős, szorosan együttműködő csoportként fejlesztettük vezetői, csapatépítési, együttműködési és szociális készségeinket, valamint tovább erősítettük nyelvi, kommunikációs és tájékozódási kompetenciáinkat.

Tanulmányutunk nemcsak új ötleteket és inspirációt adott, hanem megerősített abban a hitünkben is, hogy a könyvtár a jövőben is kulcsszerepet játszhat a társadalmi kohézió erősítésében. Ha tudatosan és bátran nyitunk a változás felé, akkor a könyvtár nem csupán követi a világot – alakítja is azt.

Bétéri Nóra, Eöry Brigitta, Hegyi Alíz, Bartalus Boglárka, Pásztor Balázs és Tóth Vivien

